

Analyse af specialpædagogisk støtte til børn i dagtilbud

Indhold

Specialpædagogisk støtte	2
Pædagogisk psykologisk vurdering (PPV)	2
Specialpædagogiske støtteformer	3
Støtteforløb i almene dagtilbud	3
Visitation til støtteforløb	4
Barnets alder ved opstart af støtteforløb	4
Udredning for psykiatriske diagnoser	5
Skoletilbud ved afslutning af støtteforløb	6
Specialgruppe i alment dagtilbud	7
Visitation til specialgruppe	7
Barnets alder ved indskrivning i specialgruppe	7
Udredning for psykiatriske diagnoser	8
Skoletilbud ved overgang fra specialgruppe	9
Specialiseret dagtilbud	9
Visitation til specialiseret dagtilbud	9
Barnets alder ved indskrivning i specialiseret dagtilbud	10
Barnets fysiske/psykiske tilstand	10
Skoletilbud ved overgang fra specialiseret dagtilbud	11
Perspektiver på baggrund af analyse	11
Støtteforløb i dagtilbud	11
Specialgruppe	13
Specialiseret dagtilbud	14

Denne analyse har til formål at afdække væsentlige karakteristika ved gruppen af børn i Ishøj Kommune, som har behov for specialpædagogisk støtte. Analysen har desuden til formål at kortlægge efterspørgslen på specialpædagogisk støtte og kommunens kapacitet til at yde denne støtte.

Analysen skal efterfølgende danne afsæt for en videreudvikling af det specialiserede småbørnsområde i Ishøj Kommune.

Specialpædagogisk støtte

Ishøj Kommune tilbyder forskellige specialpædagogiske indsatser og foranstaltninger til børn i dagtilbudsalderen.

De mindst indgribende specialpædagogiske indsatser består af en ressourcefunktion i de enkelte dagtilbud. Ressourcefunktionen varetages af kommunens specialpædagoger fra støtte- og ressourcepædagogkorpsen i samarbejde med dagtilbudspersonalet. Der er ingen central visitation til denne indsats, idet dagtilbuddene selv prioriterer ressourcerne i forhold til børnegruppens aktuelle behov.

Med hensyn til de specialpædagogiske foranstaltninger er grundlaget for visitation til foranstaltningerne, at den specialpædagogiske praksis tilrettelægges således, at barnet bevarer mulighed for at indgå i et alment dagtilbudsmiljø, hvor der arbejdes inkluderende. Vurderes det, at barnet har behov for et mere specialiseret dagtilbud, arbejdes der ud fra den mindst indgribende foranstaltning, der kan tilgodeses barnets behov. Muligheder for at iværksætte en indsats, hvor barnet fastholdes i det almene dagtilbud i deres nærmiljøer, skal være afprøvet og dokumenteret i dagtilbuddet forud for indstilling til specialpædagogiske foranstaltninger.

Pædagogisk psykologisk vurdering (PPV)

For at afklare, om et barn har behov for specialpædagogisk støtte, indstilles barnet - i samråd med barnets forældre - til en pædagogisk, psykologisk vurdering (PPV). PPV'en udarbejdes af en psykolog i Center for Børn og Forebyggelse i samarbejde med barnets forældre og dagtilbuddets personale. Derover indgår andre fagpersoner med kendskab til barnet i samarbejdet. Der udarbejdes en vurdering, der beskriver barnets behov for specialpædagogiske foranstaltninger ved minimum 9 timers støtte ugentligt¹. Hvis barnet kommer fra hjemmet og har behov for en specialpædagogisk foranstaltning ved opstart i dagtilbud, beskrives barnets behov af en psykolog.

Tidsforbruget til udarbejdelse af en PPV ligger for psykologens vedkommende på ca. 20 timer pr. PPV. Dagtilbudspersonale og øvrige samarbejdspartnere bruger nogen tid på opgaver, som er relateret til udarbejdelsen af en PPV.

Det er som oftest dagtilbuddene, som er initiativtagere til, at der udarbejdes en indstilling til en PPV. Barnets forældre kan også bede om, at der udarbejdes en indstilling til en PPV. Hvis PPV'en peger på, at barnet har brug for specialpædagogisk støtte, indstilles barnet til visitation til specialpædagogisk støtte.

¹ Specialpædagogisk støtte af førskolebørn er defineret ved minimum 9 timer støtte/uge. Der findes i dagtilbudsloven ikke nogen bestemmelser om, hvad specialpædagogisk støtte præcis er, når det handler om førskolebørn. Det er besluttet, at der i Ishøj Kommune anvendes samme forståelse for førskolebørn som for skolebørn. I Folkeskoleloven er det defineret, at specialpædagogisk støtte/specialundervisning er minimum 9 timer støtte pr. uge.

Specialpædagogiske støtteformer

Specialpædagogisk støtte der kræver visitation, kan generelt tildeles på tre forskellige måder:

1. I form af at barnet følges af en **støttepædagog** i dagtilbuddet: Visitation til støttepædagog kan ske, hvis det er afgørende for barnets udvikling og trivsel, at læringsmiljøet foregår i et almenpædagogisk miljø med specialpædagogisk støtte. Støttepædagogen følger barnet i dagtilbuddet ca. 10 timer om ugen. I samarbejde med dagtilbuddets personale udarbejder støttepædagogen en plan for, hvordan barnets udvikling sikres bedst muligt. Der arbejdes med en overordnet målsætning om inklusion af barnet i almenpædagogisk praksis. Støtteforløb i dagtilbuddene til børn med behov for specialpædagogisk støtte tildeles efter dagtilbudslovens § 4, stk. 2. Det er daginstitutionens leder, som indstiller barnet til et støtteforløb. Visitation til støtteforløb foretages af et visitationsudvalg med repræsentanter fra Center for Børn og Forebyggelse og Center for Børn og Undervisning. Barnet visiteres for et år ad gangen.
2. I form af at barnet tilknyttes en **specialgruppe** i et alment dagtilbud: Visitation til specialgrupper kan ske, såfremt det er afgørende for barnets udvikling og trivsel, at læringsmiljøet foregår i et specialpædagogisk miljø. Specialgrupperne er organiseret i et alment dagtilbud, således at børn, der er tilknyttet en specialgruppe, har mulighed for at indgå i det almene dagtilbudsmiljø. Læringsmiljøerne i specialgrupperne differentieres ud fra børnenes udviklingspotentialer, og der arbejdes med specialpædagogiske metoder med afsæt i børnenes individuelle behov. Specialgrupperne er placeret i Piletræet i Ishøj. Plads i specialgruppe tildeles efter Dagtilbudsloves § 4, stk. 2 og 3. Det er den psykolog fra Center for Børn og Forebyggelse, som er tilknyttet barnets dagtilbud, som indstiller barnet til specialgruppe. Visitation til specialgruppe foretages af et visitationsudvalg i Center for Børn og Forebyggelse. Visitation til specialgruppe betragtes som et intensivt forløb, hvor der arbejdes hen imod, at barnet kan inkluderes i det almene dagtilbud og på sigt i den almene folkeskole.
3. I form af at barnet tildeles plads i et **specialiseret dagtilbud**: Visitation til et specialiseret dagtilbud kan ske, såfremt det er afgørende for barnets udvikling og trivsel, at læringsmiljøet foregår i et yderst specialiseret miljø. De specialiserede dagtilbud er placeret rundt omkring i andre kommuner. Dog har Ishøj Kommune et enkelt specialiseret dagtilbud for børn med multiple funktionsnedsættelser på Kirkebækskolen. Plads i et specialiseret dagtilbud tildeles efter Servicelovens § 32, stk. 3. Der er en psykolog fra Center for Børn og Forebyggelse, som indstiller barnet til det specialiserede dagtilbud. Visitation til et specialiseret dagtilbud foretages af et visitationsudvalg i Center for Børn og Forebyggelse. Visitationsudvalget er ligeledes ansvarlige for at finde en plads til barnet i et specialiseret dagtilbud – evt. i en anden kommune. Visitation til specialbørnehaver betragtes som en forholdsvis varig foranstaltning i barnets første 6 leveår. Hvis barnets behov for specialpædagogisk foranstaltning ændrer sig, indstilles der til et mindre indgribende tilbud.

Støtteforløb i almene dagtilbud

Målgruppen for støttepædagogiske indsatser i almene dagtilbud er børn, som på grund af åbenlyse symptomer på udviklingsproblemer eller forstyrrelser, har behov for en specifik specialpædagogisk indsats, således

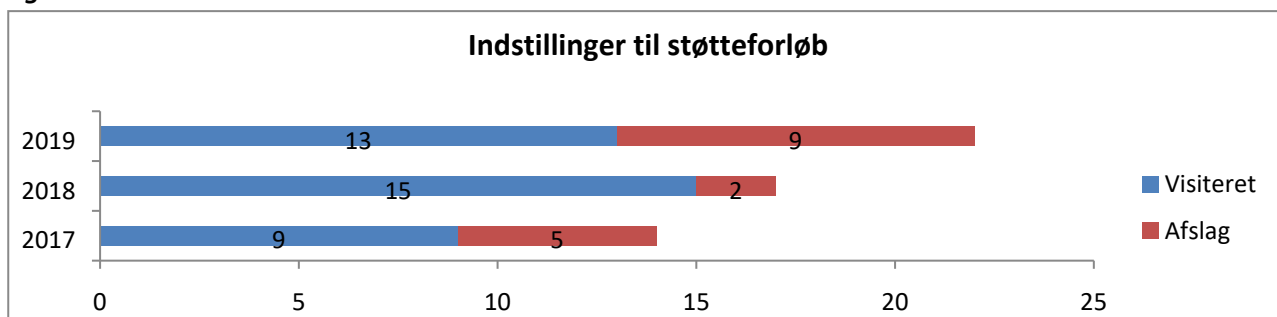
at der skabes muligheder for udvikling i et almenpædagogisk miljø. Det kan være børn med generelle og specifikke vanskeligheder – eksempelvis børn med sociale og følelsesmæssige vanskeligheder, børn med adfærdsproblemer eller børn, der er generelt forsinkede i deres kognitive, fysiske og psykiske udvikling.

Center for Børn og Forebyggelses støtte- og ressourcepadagoger varetager støtteforløb i dagtilbuddene i Ishøj Kommune. Støtteforløbene visiteres til barnet for et år ad gangen, og indebærer, at støttepædagogen følger barnet i dagtilbuddet 10 timer ugentligt, hvor fokus er på deltagelsesmuligheder, ressourcer og potentialer.

Visitation til støtteforløb

Nedenstående figur viser antallet af børn, som er indstillet til et støtteforløb i deres dagtilbud samt fordelingen af børn, som henholdsvis er visiteret til et støtteforløb og har fået afslag på støtteforløb.

Figur 1

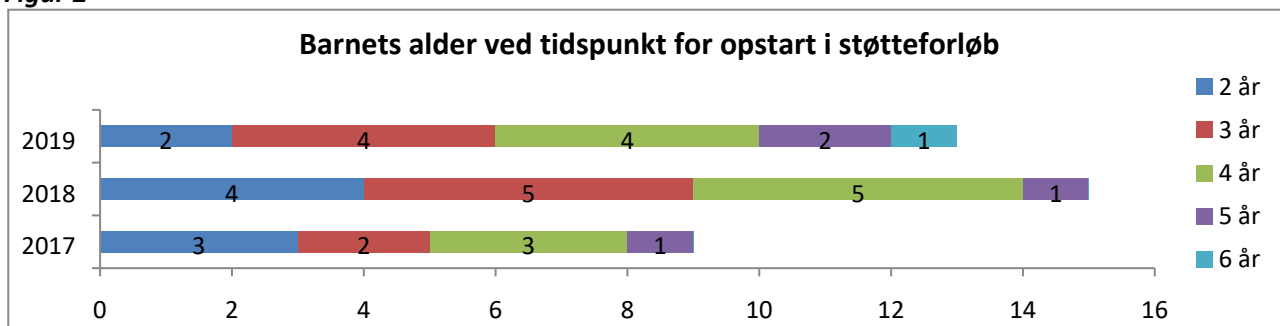
Antallet af børn, som er indstillet til et støtteforløb, er steget fra 14 børn i 2017 til 22 børn i 2019 (svarende til en stigning på 57 %). Mens blot 12 % af børnene fik afslag på indstilling til støtteforløb i 2018 fik henholdsvis 36 % og 41 % af børnene afslag på indstilling til støtteforløb i 2017 og 2019. Det skal bemærkes, at Center for Børn og Forebyggelse i 2018 fik en opnormering af støtte- og ressourcepadagogfunktionen, hvilket betød, at flere børn kunne tildeles et støtteforløb.

En del af de børn, som i 2018 og 2019 blev indstillet til et støtteforløb, var også indstillet i henholdsvis 2017 og/eller 2018. I alt 9 børn er i perioden 2017 til 2019 blevet indstillet mere end én gang. Heraf er der i 6 tilfælde tale om revisitationer – det vil sige, at barnet er blevet visiteret til et støtteforløb 2 gange. I 2 tilfælde er der givet afslag på indstilling til støtte til barnet det første år, og året efter er barnet visiteret til støttepædagog. I 1 tilfælde er der givet afslag på indstilling af barnet til støtteforløb 2 gange.

Barnets alder ved opstart af støtteforløb

Nedenstående figur viser barnets alder på tidspunktet for opstart af støtteforløb for de børn, som er blevet visiteret til støtteforløb det pågældende år.

Figur 2

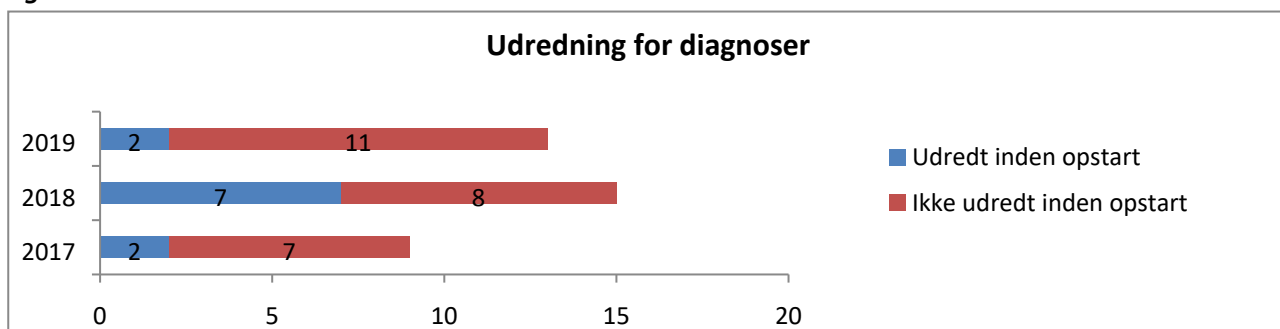
I 2017 og 2018 var henholdsvis 33 % og 27 % af børnene 2 år ved tidspunktet for opstart af støtteforløb, mens blot 15 % af børnene var 2 år ved tidspunktet for opstart af støtteforløb i 2019. Langt størstedelen af børnene var således 3 år eller ældre, da de fik tildelt et støtteforløb i deres dagtilbud.

Udredning for psykiatriske diagnoser

For de børn, som er visiteret til et støtteforløb, er der stor forskel på, hvorvidt de har en diagnose eller ej, og hvorvidt en eventuel diagnosticering er foretaget, inden barnet blev indstillet til støtteforløb, eller udredningen først er påbegyndt undervejs i støtteforløbet.

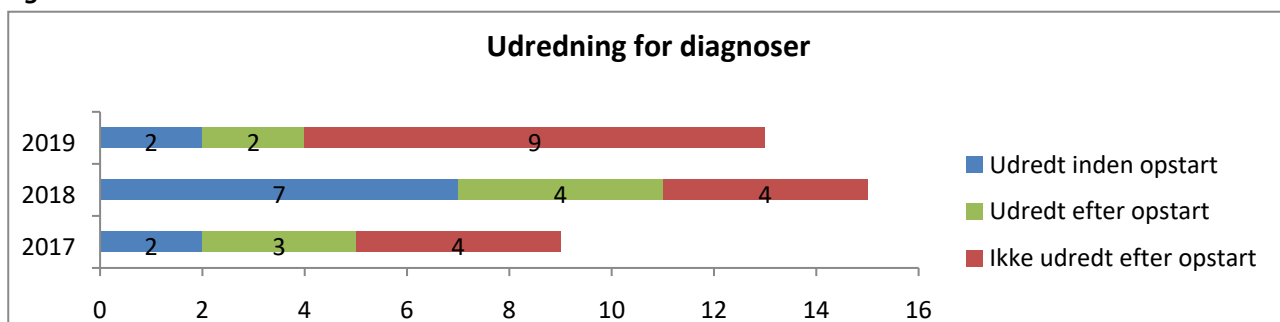
Nedenstående figur viser antallet af børn, som er blevet udredt inden opstart af støtteforløb.

Figur 3

Mens knap halvdelen af de børn, som blev tildelt et støtteforløb i 2018, var udredt inden indstillingen til støtteforløbet, var 2 børn udredt inden indstilling i 2017 og 2019 (svarende til henholdsvis 22 % og 15 % af børnene).

Figur 4

Enkelte børn er blevet udredt og diagnosticeret efter opstart af støtteforløb. Samlet havde 11 af de børn, som startede i et støtteforløb i 2018 en diagnose (svarende til 73 %), mens det samme blot gjorde sig gældende for 4 børn i 2019 (svarende til 31 %) og for 5 børn i 2017 (svarende til 56 %). Langt de fleste af de diagnosticerede børn havde psykiatriske diagnoser. Enkelte af børnene havde flere diagnoser.

Figur 5

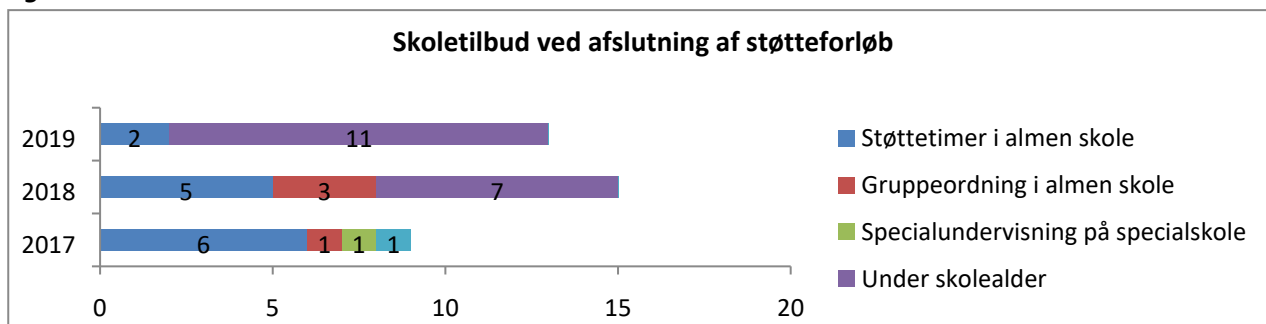
Diagnoser	2017	2018	2019
Mental retardering	1		1
ADHD og adfærdsvanskeligheder	1	2	1
Autisme og andre gennemgribende udviklingsforstyrrelser	1	9	4
Andet	3	2	

Autisme og andre gennemgribende udviklingsforstyrrelser var den diagnosekategori, som optrådte hyppigst i både 2018 og 2019. "Andre gennemgribende udviklingsforstyrrelser" omfatter blandt andet udviklingsforstyrrelser af tale og sprog. Kategorien "andet" omfatter blandt andet alvorlig hørenedsættelse/døvthed. Denne kategori optrådte hyppigst i 2017.

Skoletilbud ved afslutning af støtteforløb

En del af de børn, som indgår i denne analyse, har på nuværende tidspunkt afsluttet deres støtteforløb i dagtilbuddet og er startet i skole. Af nedenstående figur fremgår det, hvilket skoletilbud børnene er fortsat i.

Figur 6

Ingen af de børn, som har haft et støtteforløb i deres dagtilbud i 2017 til 2019, er startet i den almene skole uden et støttetilbud i skolen. Af de 18 børn, som i perioden 2017 til 2019 er startet i skole efter et støtteforløb i deres dagtilbud, er 13 børn (svarende til 72 %) tildelt støttetimer i den almene skole, mens 4 børn (svarende til 22 %) er tilknyttet en gruppeordning i den almene skole. Et enkelt barn modtager specialundervisning på Skolen på Ishøjgård.

En stor del af de børn, som blev visiteret til et støtteforløb i 2018 og 2019, er endnu ikke startet i skole.

Specialgruppe i alment dagtilbud

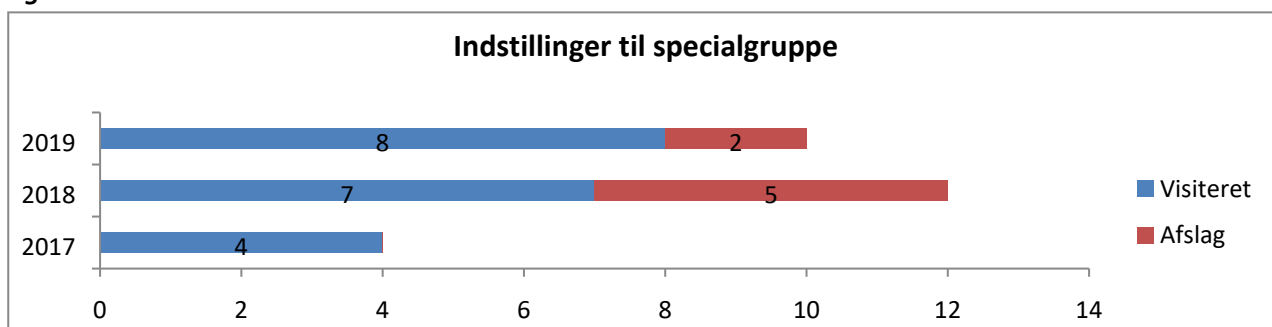
Målgruppen for specialgrupper i almene dagtilbud er børn med varigt nedsat psykisk og/eller social funktionsevne. Der er tale om børn, som har behov for at være i et specialpædagogisk miljø, men som vil have glæde af samvær med børn i almene dagtilbud på trods af deres særlige behov.

Dagtilbuddet Piletræet i Ishøj Kommune varetager tilbud om specialgruppe for børn, som har behov for at være i et specialpædagogisk miljø med tilknytning til et alment dagtilbud.

Visitation til specialgruppe

Nedenstående figur viser antallet af børn, som er indstillet til specialgruppe i deres dagtilbud det pågældende år, samt fordelingen af børn, som henholdsvis er visiteret til specialgruppe og har fået afslag på indstillingen til specialgruppe.

Figur 7

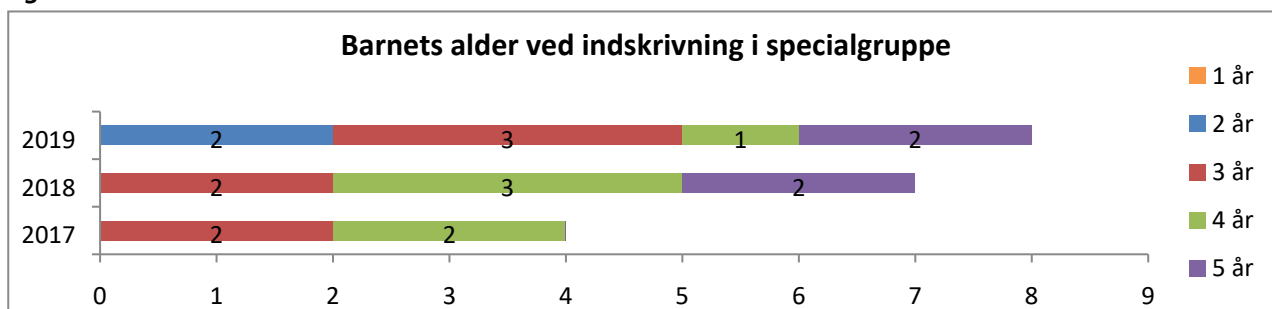

Fra 2017 til 2018 skete der en tredobling i antallet af børn, som blev indstillet til specialgruppe. Antallet af børn, som blev indstillet til specialgruppe, faldt fra 12 børn i 2018 til 10 børn i 2019 (svarende til et fald på 17 %). I 2017 fik alle indstillede børn tilsagn om en plads i specialgruppe, mens 42 % af børnene fik afslag i 2018 og 20 % fik afslag 2019. Alle de børn, som fik afslag på specialgruppe, er blevet tildelt et støtteforløb i deres dagtilbud.

Barnets alder ved indskrivning i specialgruppe

Nedenstående figur viser barnets alder på tidspunktet for indskrivning i specialgruppe det pågældende år.

Figur 8

I 2017 og 2018 var ingen af børnene mellem 1 og 2 år ved tidspunktet for indskrivning i specialgruppe, mens blot 25 % af børnene var mellem 1 og 2 år ved tidspunktet for indskrivning i specialgruppe i 2019. Langt størstedelen af børnene var således 3 år eller mere ved tidspunktet for indskrivning i specialgruppe i perioden 2017 til 2019.

Udredning for psykiatriske diagnoser

Det er den psykolog, som er tilknyttet barnets dagtilbud, som indstiller barnet til specialgruppe. I nogle tilfælde vil barnet være udredt for eventuelle psykiatriske diagnoser, inden indstillingen foretages.

Figur 9

I 2019 var 6 ud af 8 børn (svarende til 75 %) ikke udredt inden indskrivning i specialgruppe. Der er dog udarbejdet en PPV, som for de børn, der ikke er udredt, i alle tilfælde peger på, at barnets funktionsniveau i hverdagen er nedsat (blandt andet i kraft af forsinket sproglig, social, kognitiv og motorisk udvikling).

Halvdelen af de børn, som blev indskrevet i specialgruppe i 2019, havde ved opgørelsetidspunktet (maj 2020) en psykiatrisk diagnose. Hvad angår de børn, som blev indskrevet i 2018 havde 6 ud af 7 børnen en psykiatrisk diagnose, mens 1 barn havde en kromosomfejl. Alle de børn, som blev indskrevet i specialgruppe i 2017, havde en psykiatrisk diagnose. En del børn havde flere diagnoser.

Figur 10

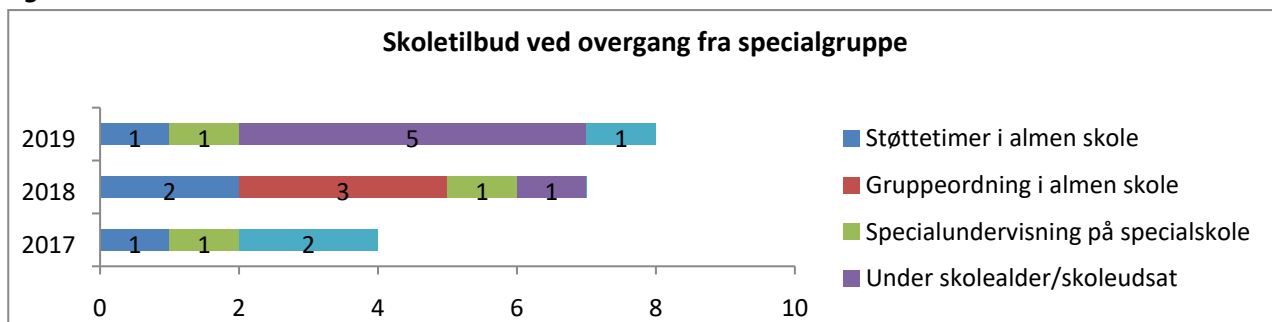
	2017	2018	2019
Mental retardering	1	2	
ADHD og adfærdsvanskeligheder	1	4	1
Autisme og andre gennemgribende udviklingsforstyrrelser	3	6	4
Andet		1	

Autisme og andre gennemgribende udviklingsforstyrrelser var den diagnosekategori, som optrådte hyppigst i alle tre år. "Andre gennemgribende udviklingsforstyrrelser" omfatter blandt andet forsinket psykomotorisk udvikling. Kategorien "andet" omfatter kromosomfejl.

Skoletilbud ved overgang fra specialgruppe

En del af de børn, som indgår i denne analyse, er startet i skole. Af nedenstående figur fremgår det, hvilket skoletilbud børnene er fortsat i.

Figur 11

Af de i alt 19 børn, som blev indskrevet i en specialgruppe i perioden 2017 til 2019, er 10 børn startet i skole. Heraf går 7 børn i almen skole med specialpædagogisk støtte eller i en gruppeordning i almen skole. 3 børn modtager specialundervisning på en specialskole. De fleste af de børn, som blev indskrevet i specialgruppe i 2019 er enten under skolealderen eller blevet skoleudsat.

Specialiseret dagtilbud

Målgruppen for specialiserede dagtilbud er børn, som har en betydeligt og varigt nedsat psykisk, social og/eller fysisk funktionsevne eller en gennemgribende udviklingsforstyrrelse. De specialiserede dagtilbud retter sig imod børn med samme type handicap, som målgruppen for specialgrupper er karakteriseret ved. For målgruppen for specialiserede dagtilbud gør det sig dog gældende, at barnets handicap er betydeligt mere hæmmende for dets trivsel og udvikling, hvorfor barnet har behov for en type af støtte og behandling, som ikke kan tilbydes i en specialgruppe i et alment dagtilbud.

Børn med behov for et specialiseret dagtilbud visiteres enten til Kirkebækskolens specialiserede dagtilbud eller til specialiserede dagtilbud i andre kommuner.

Visitation til specialiseret dagtilbud

I perioden 2017 til 2019 er i alt 9 børn blevet visiteret til et specialiseret dagtilbud. Nedenstående figur viser, hvilke specialiserede dagtilbud som børnene er blevet visiteret til².

² Der indgår ikke revisitationer i analysen. Dvs. at børnene kun indgår i statistikken det år, hvor de blev visiteret til et specialiseret dagtilbud.

Figur 12

	2017	2018	2019
Centerbørnehaven	1		
Børnehuset Kirkebæk	2		
Kalvehave Børnehus	1		
Hvalen	1		
Børnehuset SIV		1	1

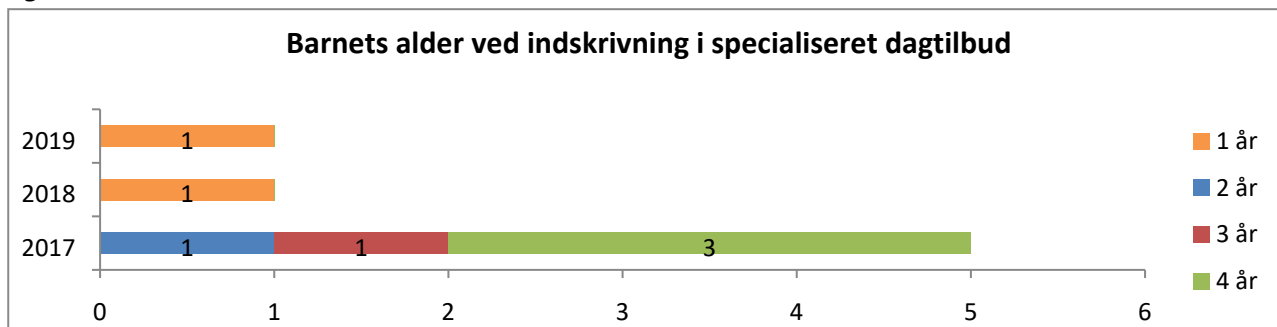
Af de 9 børn, som blev visiteret til et specialiseret dagtilbud i perioden 2017 til 2019, er 7 børn visiteret til specialiserede dagtilbud uden for Ishøj Kommune. De specialiserede dagtilbud, som er blevet anvendt hyppigst i perioden 2017 til 2019, er Ishøj Kommunes eget tilbud Børnehuset Kirkebæk samt Børnehuset SIV. Børnehuset SIV er et specialiseret dagtilbud for børn med nedsat immunforsvar og deres familier.

Barnets alder ved indskrivning i specialiseret dagtilbud

Af de 7 børn, som i perioden 2017 til 2019 er blevet visiteret til et specialiseret dagtilbud, var 3 børn (43 %) mellem 1 og 2 år, mens 4 børn (57 %) var mellem 3 og 4 år ved indskrivningstidspunktet.

Nedenstående figur viser fordelingen i børnenes alder på tidspunktet for indskrivning i et specialiseret dagtilbud det pågældende år.

Figur 13

Barnets fysiske/psykiske tilstand

Det er en psykolog fra Center for Børn og Forebyggelse, som indstiller barnet til et specialiseret dagtilbud. Barnet er altid udredt for psykiske/fysiske funktionsnedsættelser eller somatiske lidelser, inden indstillingen foretages.

Figur 13

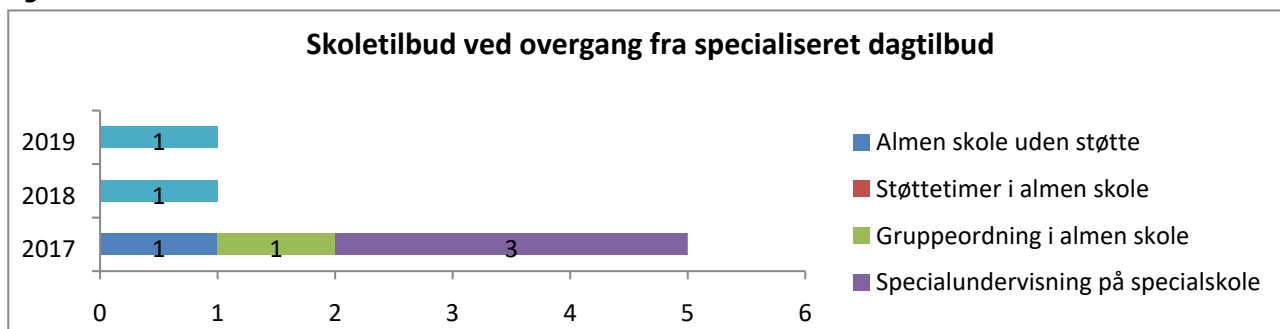
	2017	2018	2019
Psykisk funktionsnedsættelse	4		
Fysisk funktionsnedsættelse	3		
Somatisk lidelse		1	1

4 ud af 5 børn (80 %), som blev visiteret til et specialiseret dagtilbud i 2017 havde en psykisk funktionsnedsættelse, mens 3 af børnene havde en fysisk funktionsnedsættelse. 2 af de børn, som blev visiteret til et specialiseret dagtilbud i 2017, havde både en fysisk og en psykisk funktionsnedsættelse. I 2018 og 2019 havde begge de 2 børn, som blev visiteret til et specialiseret dagtilbud, en somatisk lidelse.

Skoletilbud ved overgang fra specialiseret dagtilbud

En del af de børn, som indgår i denne analyse, er startet i skole. Af nedenstående figur fremgår det, hvilket skoletilbud børnene er fortsat i.

Figur 14

Af de i alt 7 børn, som blev indskrevet i et specialiseret dagtilbud i perioden 2017 til 2019, er 5 børn startet i skole. Heraf går 1 barn i almen skole uden specialpædagogisk støtte, mens 1 barn går i en gruppeordning i almen skole. 3 børn modtager specialundervisning på en specialskole.

Perspektiver på baggrund af analyse

På baggrund af ovenstående analyseresultater præsenteres her en række perspektiver på - og forslag til fokuspunkter for - videreudviklingen af det specialiserede småbørnsområde i Ishøj Kommune.

Støtteforløb i dagtilbud

Analysen af støtteforløb i dagtilbuddene i 2017 til 2019 viser, at der de sidste tre år er indstillet flere børn til et støtteforløb, end der er kapacitet til. Dette på trods af, at støttefunktionen blev opnormeret i 2018. Tendensen over de sidste tre år har været, at flere og flere børn indstilles til et støtteforløb. En del af disse børn får afslag på støtte. I 2019 blev der således givet afslag på 9 ud af 22 indstillinger til et støtteforløb (svarende til 41 %). Afslag og tilsagn om støtte gives på baggrund af en faglig vurdering af, hvilke børn som har be-

hov for et støtteforløb i deres dagtilbud. For de børn, som får afslag på støtte, gør det sig som regel gældende, at visitationsudvalget vurderer, at problematikken omkring barnet kan afhjælpes i almen pædagogisk praksis. Dermed dog ikke sagt, at disse børn ikke ville kunne profitere af et støttetilbud.

For at imødekomme kapacitetsudfordringerne omkring støtteforløb i dagtilbuddene bør det overvejes at regulere timesatserne med udgangspunkt i børnenes individuelle behov (således at der ikke nødvendigvis tildeles støtte 10 timer ugentligt). Det vil gøre det muligt at skabe et differentieret støttetilbud, hvor støtten tildeles på baggrund af barnets aktuelle støttebehov. Dermed skabes der mulighed for at tilbyde intensive forløb for børn som (typisk kun i en kortere periode) har behov for dette, mens der samtidig skabes mulighed for at frigive ressourcer i støttefunktionen, så flere børn kan få gavn af indsatsen. Det bør desuden overvejes at erstatte den årlige visitation til støtteforløb med løbende prioriteringsmøder lokalt i dagtilbuddene. Dette vil skabe bedre forudsætninger for, at der kan handles rettidigt, når der identificeres et støttebehov hos et barn, og vil samtidig reducere omfanget af de administrative opgaver, som er forbundet med visitation til støtteforløb. Der kan med fordel hentes inspiration til en model for lokale prioriteringsmøder i dagtilbuddenes samarbejde med ressourcepædagogerne, hvor dagtilbuddene som nævnt selv er involverede i prioriteringen af, hvordan de specialpædagogiske kompetencer, der ligger i funktionen, skal udnyttes.

Analysen af støtteforløb i dagtilbuddene i 2017 til 2019 viser desuden, at langt størstedelen af de børn, som får tildelt et støtteforløb i deres dagtilbud, først visiteres til støtte i børnehavealderen. I 2019 var over halvdelen af de børn, som blev tildelt et støtteforløb, 4 år eller derover ved opstart af støtteforløbet. En tidligere opstart af støtteforløb – evt. allerede i vuggestuealderen - vil formentlig for mange børn skabe bedre forudsætninger for at forebygge stagnering i barnets udvikling. Det bør i den forbindelse overvejes, hvordan ressourcefunktionen kommer tidligere i spil i forbindelse med en styrkelse af den opsporende indsats i dagtilbuddene, så flere børn med behov for et støtteforløb, indstilles tidligere.

Over halvdelen af de børn, som blev visiteret til et støtteforløb i perioden 2017 til 2019, har en diagnose. Langt de fleste af de diagnosticerede børn har psykiatriske diagnoser, og "autisme og andre gennemgribende udviklingsforstyrrelser" er den diagnosekategori, som optræder hyppigst. Når så stor en andel af børnene har psykiatriske diagnoser, bliver det afgørende, at de fagpersoner – både støttepædagoger og pædagogisk personale i dagtilbuddene – dels har kendskab til målgruppen, og dels har de rette kompetencer til at arbejde inkluderende med disse børn. Det forudsætter løbende kompetenceudvikling i forhold til at tilbyde inkluderende indsatser på småbørnsområdet, som formuleres i samspil med læringsmiljø og udviklingsmuligheder i de lokale kontekster.

Ingen af de børn, som har haft et støtteforløb i deres dagtilbud i 2017 til 2019 (og som nu er i skolealderen), er startet i den almene skole uden et støttetilbud i skolen. De børn, som havde behov for specialpædagogisk støtte i deres dagtilbud, ser således ud til også at have behov for specialpædagogisk støtte i skoleregion. At så mange børn vurderes at have behov for specialpædagogisk støtte i skolen, er formentlig først og fremmest udtryk for, at børnene reelt har et støttebehov. Det er dog relevant at overveje, om forældres og fagprofessionelles forventninger og forforståelser om barnet influerer på beslutningen om, at barnet skal tilbydes støtte i skolen. Når børn visiteres til støtte i deres dagtilbud, indebærer det en risiko for, at forældres og professionelles fokus kommer til at rette sig mod det, som barnet har svært ved, frem for at rette sig mod barnets kompetencer og mestringsstrategier. I den forbindelse bliver det ligeledes relevant at over-

veje, om en mere fleksibel model for støtteforløb i dagtilbuddene kan bidrage til, at barnets overgang til skolen i højere grad tager afsæt i en forventning om, at barnet kan indgå i et alment skolemiljø.

Specialgruppe

Ligesom det er tilfældet for indstillinger til støtteforløb, viser analysen også en stigende tendens, hvad angår indstillinger til specialgruppe. Fra 2017 til 2019 er antallet af indstillinger til specialgruppe mere end fordoblet. I 2019 blev der givet afslag på 2 ud af 10 indstillinger til specialgruppe.

Samlet set råder Ishøj Kommune over 12 specialgruppepladser. Disse pladser er placeret i dagtilbuddet Piletræet. De fleste af de børn, som visiteres til specialgruppe, starter i specialgruppe i Piletræet, når de er mellem 3 og 4 år. De fleste af børnene har således været tilknyttet et andet af Ishøjs 10 almene dagtilbud i vuggestuealderen og i starten af børnehvealderen. Dermed indebærer visitation til specialgruppe et skift i dagtilbud for langt de fleste børns vedkommende – ligesom det for mange vil betyde, at de vil blive tilknyttet et dagtilbud uden for deres nærmiljø. Det bør i den forbindelse overvejes at ændre organiseringen af Ishøj Kommunes specialgrupper, således at der oprettes specialgruppepladser, basispladser eller lignende i flere dagtilbud i Kommunen. Derved sikres det, at færre børn skal skifte dagtilbud i forbindelse med opstart i specialgruppe, og at flere børn kan forblive i deres nærmiljø. Det bør samtidig overvejes at udvikle en organisering, som gør det muligt løbende at vurdere mulighederne for, at barnet kan udsluses til almenområdet ved hjælp af mindre indgribende indsatser.

Som nævnt starter de fleste børn i specialgruppe, når de er mellem 3 og 4 år, og enkelte starter først i 5-årsalderen. En rettidig opstart i specialgruppe vil formentlig for mange børn skabe bedre forudsætninger for at forebygge stagnering i barnets udvikling. Det bør i den forbindelse overvejes at styrke den opsporende indsats i dagtilbuddene, så flere børn med specialpædagogiske behov får tilbudt en rettidig indsats.

De fleste af de børn, som indskrives i specialgruppe, har en diagnose, og ligesom det er tilfældet for børn i støtteforløb, har de fleste børn i specialgruppe psykiatriske diagnoser. Der bør derfor sættes særligt fokus på, at de medarbejdere, som varetager den specialpædagogiske indsats i specialgrupperne, har indgående kendskab til målgruppen, og at de har de rette kompetencer til at arbejde inkluderende med disse børn. Det forudsætter løbende kompetenceudvikling med henblik på at kunne tilbyde de rette metoder og redskaber i det pædagogiske arbejde og med henblik op at afdække yderligere behov for specialisering.

7 ud af de 10 børn, som blev indskrevet i specialgruppe i perioden 2017 til 2019, og som nu er startet i skole, går i en almen skole med specialpædagogisk støtte eller i en gruppeordning i en almen skole. 3 ud af de 10 børn modtager specialundervisning på en specialskole. Såfremt statistikken over børn i specialgruppe i perioden 2017 til 2019 er repræsentativ for målgruppen, må det således forventes, at ca. 30 % af de børn, som visiteres til specialgruppe, får behov for et specialundervisningstilbud i en specialskole. Det skal dog bemærkes, at den del af de børn, som indgår i analysen, er under skolealderen, hvorfor der endnu ikke er taget stilling til deres eventuelle specialundervisningsbehov. Ikke desto mindre kan analysens resultater formentlig give en indikation af, hvilke specialundervisningsudgifter, der må forventes hos børn, som har været indskrevet i specialgruppe i dagtilbudsalderen. Ligesom det gør sig gældende for børn i støtteforløb, er det også for børn i specialgruppe relevant at overveje, om forældres og fagprofessionelles forventninger og forforståelser om barnet influerer på beslutningen om, at barnet skal tilbydes støtte i skolen.

Specialiseret dagtilbud

Analysen af indskrivninger i specialiserede dagtilbud viser, at der i 2018 og 2019 blot er indskrevet 2 børn i et specialiseret dagtilbud, og at disse børn begge var 1 år ved tidspunktet for opstart i dagtilbuddet. Dette står i kontrast til indskrivningerne året før, idet der i 2017 blev indskrevet 5 børn i et specialiseret dagtilbud, og idet ingen af disse børn var under 2 år ved indskrivningstidspunktet. Dette billede er sandsynligvis udtryk for visse tilfældigheder, men understreger dog samtidig vigtigheden af tidlig opsporing. Ved at fremme samarbejdet mellem sundhedsplejerske, rådgiver, psykolog m.fl. (som det eksempelvis sker i projekt "En koordinerende sagsbehandler i handicapsager" (KOS)), kan der tilbydes en rettidig indsats til børn og familier.

5 ud af de 7 børn, som er visiteret til et specialiseret dagtilbud i perioden 2017 til 2019, er visiteret til specialiserede dagtilbud uden for kommunen. Det indebærer for de fleste familier, at barnet går i dagtilbud langt væk fra hjemmet, og at barnets forældre derfor ikke har mulighed for selv at aflevere og hente barnet i dagtilbuddet. Den begrænsede kontakt mellem forældre og dagtilbud kan have negative konsekvenser for det indbyrdes samarbejde og skaber potentielt en parallelitet i barnets liv. Det bør derfor overvejes, hvordan der kan arbejdes med at tilpasse kommunens egne tilbud, således at Ishøj Kommune på sigt har tilbud i nærmiljøet, der kan tilgodese flere børns behov. Udover at understøtte forældresamarbejde og øge sammenhængen i barnets liv vil en bredere tilbudsvifte i nærmiljøet til målgruppen af børn med behov for et specialiseret dagtilbud formentlig kunne generere en økonomisk besparelse i et langsigtet perspektiv. Derudover vil der være mulighed for at sælge pladser til nabokommuner, da de ligesom Ishøj Kommune oplever, at det ofte er nødvendigt at placere børn med højt specialiserede specialpædagogiske behov i dagtilbud, som ligger langt væk fra deres bopæl.

Der tegner sig ikke et entydigt billede af målgruppen for specialiserede dagtilbud i Ishøj Kommune. Mens begge de 2 børn, som i 2018 og 2019 blev visiteret til et specialiseret dagtilbud, havde en somatisk lidelse, havde 4 ud af 5 børn, som blev visiteret til et specialiseret dagtilbud i 2017, en psykisk funktionsnedsættelse og 3 af børnene havde en fysisk funktionsnedsættelse. Denne variation i målgruppen for specialiserede dagtilbud er vigtig at have blik for i forbindelse med en løbende tilpasning af kommunens tilbud til børn med behov for et specialiseret dagtilbud.

1 ud af de 5 børn, som blev indskrevet i et specialiseret dagtilbud i perioden 2017 til 2019, og som nu er startet i skole, går i en almen skole uden specialpædagogisk støtte. 1 barn går i en gruppeordning i en almen skole og 3 børn modtager specialundervisning på en specialskole. Såfremt statistikken over børn i specialiserede dagtilbud i perioden 2017 til 2019 er repræsentativ for målgruppen, må det således forventes, at ca. 60 % af de børn, som visiteres til specialgruppe, får behov for et specialundervisningstilbud i en specialskole. Det skal dog bemærkes, at 2 af de børn, som indgår i analysen, er under skolealderen, hvorfor der endnu ikke er taget stilling til deres eventuelle specialundervisningsbehov. Derudover skal det understreges, at der er tale om et meget begrænset datagrundlag. Ikke desto mindre kan analysens resultater måske give en lille indikation af, hvilke specialundervisningsudgifter, der må forventes hos børn, som har været indskrevet i et specialiseret dagtilbud.